

MEĐUNARODNI DAN MUZEJA 18. SVIBNJA 1998. GODINE

Želimir Laszlo

Muzejski dokumentacijski centar

Zagreb

Za 1998. godinu tajništvo ICOM-a je ponovno preporučilo temu iz 1997.: Borba protiv ilegalnog prometa kulturnim dobrima. Posebno je akcent stavljen na potrebu da vlade zemalja prihvate i ratificiraju dvije konvencije: Konvenciju o mjerama za zabranu i sprječavanje nedozvoljenog uvoza, izvoza i prijenosa vlasništva kulturnih dobara i UNIDROIT Konvenciju o ukradenim i ilegalno izvezenim kulturnim predmetima. Prva je odavno u Hrvatskoj prihvaćena, a prihvaćanje druge je upravo u postupku. Otpor prihvaćanju konvencija pružaju zemlje uvoznice kulturnih dobara, dok mi u Hrvatskoj s time nemamo problema.

Stoga smo uz ICOM-ovu glavnu temu predložili podtemu koja glasi: Hrvatski muzeji u globalnoj informacijskoj mreži. Važnost dokumentacije i informacije u zaštiti kulturne baštine od krađa i nelegalne trgovine je vrlo velika. Nove tehnologije pružaju nove mogućnosti i njih i u ovom smislu valja koristiti. Može se pouzdano tvrditi da je one umjetnine koje su objavljene na WEB stranicama puno teže prodati na ilegalnom tržištu od drugih, pogotovo od onih slabo ili nikako dokumentiranih. Stoga mislimo da nam je svima, u okvirima zaštite kulturne baštine, i te kako u interesu što veća prisutnost na globalnoj informacijskoj mreži.

Muzejima i MDC-u, koji već imaju svoje stranice na Internetu, Dan muzeja bio je prilika da svoje uključivanje u globalnu informacijsku mrežu prezentiraju javnosti, dok je drugima poslužila za ukazivanje na potrebu da se i njima omogućí ravnopravno sudjelovanje u svjetskom informacijskom okružju. Muzejski dokumentacijski centar u okviru projekta Umjetnine Hrvatske na Internetu sustavno i kontinuirano predstavlja baštinu muzeja. Do sada je predstavljeno 10 muzeja i sam MDC (vidi popis WEB stranica), ali se njihov broj stalno povećava. WEB-site MDC-a će biti objavljen i na CD-ROM-u.

Muzejski dokumentacijski centar je kao središnja muzeološka institucija i ove godine pismom potaknuo sve muzeje u Republici Hrvatskoj na obilježavanje Dana muzeja. U njemu smo nastojali upozoriti na osnovne činjenice vezane uz temu. MDC je tiskao svoj 17. po redu i već tradicionalni, prigodni plakat u nakladi od 700 primjeraka. Svakom muzeju u Hrvatskoj dostavljeno je po nekoliko plakata, a dostavljeni su i nekim redakcijama javnih medija. Po jedan primjerak dostavljen

je na adrese mnogih muzeja u svijetu, posebno Europi, kao i mnogim muzejskim društvima i međunarodnim muzejskim organizacijama, komitetima i nacionalnim komitetima ICOM-a. Autor plakata je poznati dizajner Boris Ljubičić. Prema nama dostupnim reakcijama i mišljenima, plakat je vrlo dobro prihvaćen kako sadržajno tako i izgledom, te stoga nije čudno što su ga gotovo svi muzeji istaknuli na atraktivnim mjestima, a TV i tisak objavili u svojim emisijama ili na svojim stranicama. Program i način obilježavanja Dana muzeja bio je prepušten, već tradicionalno, na volju svakom muzeju i njegovoj kreativnosti. Neki od njih su se odlučili za predavanja, neki za izložbe unutar preporučene teme, ali je, dakako bilo i drugih aktivnosti. MDC je uoči Dana muzeja priredio press informaciju upozoravajući javne medije na značenje Dana muzeja i na događaje koji su se u svezi s njim odvijali. Ona je sadržavala: informaciju o temi, listu hrvatskih muzeja koji imaju WEB stranice na Internetu i imena stranica, te popis događanja u povodu Dana muzeja.

Dio medijskog praćenja Dana muzeja:

- na HTV-u Dan muzeja obilježen je u glavnom večernjem dnevniku i u emisiji Dobro jutro Hrvatska;
- na radio postajama bilo je mnogo najava i osvrta na Dan muzeja. Na radio Zagrebu, Sljemenu, 101-inici. Sve one "išle" su na sam Dan muzeja. Bilo je, dakako, mnogih emisija i na lokalnim radio postajama;
- u dnevnom tisku su o Danu muzeja svojim člancima i prilozima javnost obavijestili Večernji list, Novi list, Slobodna Dalmacija i Jutarnji list. Dan muzeja su prigodnim osvrtima, u suradnji s muzejima, obilježile i mnoge lokalne novine.

Dakako pregled svega što su objavili lokalni mediji diljem Hrvatske nije moguće navesti ni u naznakama.

Zbog pretpostavljenog interesa objavljujemo imena WEB stranica hrvatskih muzeja:

MDC i 10 muzeja imaju svoje WEB stranice sačinjene po ujednačenoj metodologiji u okviru projekta Umjetnine hrvatske na Internetu. Sudionici u projektu MDC-a su svi oni muzeji čija imena WEB-stranica počinju sa: www.mdc.hr

1. Muzejski dokumentacijski centar, Zagreb – www.mdc.hr
2. Gradski muzej, Karlovac – www.mdc.hr/karlovac
3. Muzej za umjetnost i obrt, Zagreb – www.mdc.hr/muo
4. Dvor Trakošćan – www.mdc.hr/trakoscan
5. Muzej hrvatskih arheoloških spomenika, Split – www.mdc.hr/split
6. Gradski muzej, Virovitica – www.mdc.hr/virovitica
7. Gradski muzej, Varaždin – www.mdc.hr/varazdin
8. Muzej Slavonije, Osijek – www.mdc.hr/osijek
9. Zavičajni muzej; Našice – www.mdc.hr/nasice
10. Tehnički muzej, Zagreb – www.mdc.hr/tehnicki
11. Etnografski muzej, Zagreb – www.mdc.hr/etnografski

12. Etnografski muzej, Zagreb – public.srce.hr/muzej_etno
13. Muzej grada Šibenika – public.srce.hr/muzej_sibenik
14. Muzej za umjetnost i obrt, Zagreb – www.artplus.hr/muo
15. Hrvatski prirodoslovni muzej, Zagreb – www.hpm.hr
16. Muzej grada, Rijeka – www.tarsa.hr/muzej
17. Prirodoslovni muzej, Rijeka – www.multilink.hr/prirodosl_muzej
18. Hrvatski povijesni muzej, Zagreb – jagor.srce.hr/hpm
19. Moderna galerija, Rijeka – www.mgr.hr
20. Gradski muzej, Vinkovci – cibalia.gkvk.hr
21. Muzejsko galerijski centar, Zagreb – pubwww.srce.hr/zuh/mgc
22. Pomorski i povijesni muzej Hrvatskog primorja, Rijeka – www.multilink.hr/ppmuzej
23. HAZU – mahazu.hazu.hr
24. Arheološki muzej, Zadar – www.donat.com/arh
25. Stalna izložba crkvene umjetnosti, Zadar – www.donat.com/museums/sicul

Neka događanja u povodu obilježavanja Međunarodnog dana muzeja:

U gotovo sve muzejsko-galerijske ustanove ulaz je već tradicionalno, na Dan muzeja, bio besplatan.

U povodu Dana muzeja u gradu Zagrebu se odvijala edukativna nagradna igra pod nazivom Put pod noge koja je trajala od 15. travnja do 15. svibnja. Igra je bila sastavni dio međunarodne muzejske akcije: Svi putovi vode u Rim u koju su uključene mnoge zemlje Europe.

Koordinator igre bio je Muzej grada Zagreba (voditeljica projekta bila je Vesna Leiner, muzejski pedagog), a u nju je bilo uključeno 17 zagrebačkih muzeja i Arhiv Hrvatske. Glavni pokrovitelj bile su Varaždinske toplice – Aquae Iasae. Kupnjom karte-zemljovida s ucrtanim rimskim i današnjim prometnicama, te označenim zagrebačkim muzejima koji su sudjelovali u igri, učenici su mogli posjetiti svih 17 muzeja. Na završnoj priredbi 18. svibnja 1998. godine u Muzeju grada Zagreba (Opatička 5) u 13 sati bile su dodijeljene nagrade. Za potrebe igre tiskani su plakati i karte-zemljovidi.

U igri su sudjelovali:

- Muzej grada Zagreba: Zagreb u mozaiku
- Hrvatski muzej naivne umjetnosti: Na putu s Ivanom Lackovićem
- Kabinet grafike HAZU: Daniel Chodowiecky
- Muzej Prigorja: Od rimske ceste do autoputa informatike
- Hrvatski povijesni muzej: Bezbroy putova u prošlost
- Muzej Turopolja: Put svile
- MGC Mimara: Odrastati na rimskoj cesti u karikaturi
- Hrvatski školski muzej: Antika u školi
- Hrvatski državni arhiv: Razvitak latinskog pisma
- Etnografski muzej: Provincija Panonija Rimu inspiracija?!

- Strossmayerova galerija starih majstora – HAZU: Veni, vidi ... Pinacothecam Strossmayer
- Arheološki muzej: Historia est magistra vitae
- Hrvatski prirodoslovni muzej: Tragovi Rimljana u Hrvatskome prirodoslovnome muzeju
- Tehnički muzej: Tehničko naslijeđe iz rimskog razdoblja
- HPT muzej: Rimski imperija – prijenos pisanih vijesti našim krajevima
- Muzej suvremene umjetnosti: Rimski frizura u Zagrebu
- Muzej za umjetnost i obrt: Roma aeterna

Muzej suvremene umjetnosti, Zagreb

U igru Put pod noge Muzej se uključio muzejskom igrom Rimski frizura u Zagrebu. Sudionici igre su u posebno pripremljenom upitniku uspoređivali oblikovanje frizure u rimskoj umjetnosti i suvremenoj umjetnosti, koristeći se primjerom Glave Rimljanke iz Zbirke Benka Horvata, postavljene za tu priliku u MSU-u, te instalacijom INTERSCAPE VI suvremene kiparice Dube Sambolec. Najboljih deset bilo je nagrađeno sudjelovanjem u frizerskoj radionici Škole za osobne usluge.

Etnografski muzej, Zagreb

U sklopu igre Put pod noge održana su predavanja: Tradicijsko djevojačko češljanje u Panonskoj Hrvatskoj i ženske frizure kasnog Rimskog carstva i Panonski vuneni pokrivači i antikni mozaik, kao i radionice izrada frizura, tkanja i sl. Izložba: Provincija Panonija Rimu inspiracija?! Izložba je sadržavala video zapise, fotografije i eksponate tradicijske djevojačke frizure sjeveroistočne Hrvatske, ženske frizure kasnog Rimskog carstva na fotografijama i rimskim novčićima, te tkane i vezene vunene pokrivače podudarne ornamentike s antiknim mozaikom.

Gradski muzej, Makarska

U povodu Dana muzeja otvorena je već tradicionalna izložba (trinaesta) dječjih likovnih ostvarenja Crtanaka 98. Izložbu prati prigodni plakat i katalog. Na svečanosti otvorenja promoviran je plakat MDC-a, posebno zbog predmeta iz fundusa Gradskog muzeja.

Arheološki muzej Istre, Pula

U zajednici s Pedagoškim fakultetom u Puli, Muzej je razradio edukativni program za predškolsku i školsku djecu pod nazivom: Iskrice iz muzeja, Svjetlost stakla. Program je staklo tretirao, među ostalim i kao temu za likovne radove u različitim tehnikama. U provođenju programa koji je trajao od 30. ožujka sve do Dana muzeja, uz djecu sudjelovali su kustosi Muzeja, profesori Akademije i studenti. U Galeriji "Amfiteatar" 18. svibnja otvorena je izložba: Svjetlost stakla, kao kruna cijelog programa.

Istoga dana bila je u Areni odigrana tradicionalna stara dječja igra "Pandolo".

Moderna galerija, Rijeka (MGR)

Dan muzeja bio je obilježen:

- Konferencijom za novinare lokalnih medija na sam Dan muzeja. Oni su bili upoznati s ciljevima akcija povodom toga dana u svjetlu specifične situacije u kojoj djeluje MGR.
- Izložbom: 50 godina Moderne galerije, Rijeka – 50 godina bez stalnog postava, koja je otvorena 20. svibnja 1998. g. u Malom salonu na riječkom Korzu. Glavna tema izložbe bila je simulacija muzejskog depoa, što se povezalo s temama ovogodišnjeg Dana muzeja. Bili su izloženi nerealizirani planovi i projekti za smještaj muzeja.
- Na dan otvorenja izložbe posjetitelji su mogli "surfati" WEB stranicama galerije
- Razgovorima s publikom, gradskim vijećnicima i predstavnicima Grada, osnivača. Razgovor se temeljio na pitanjima: Što se čuva u depoima MGR? i Kakav muzej želimo? tj. na odnosu stvarne i željene, realne i virtualne Moderne galerije.
- Za učenike je bilo organizirano malo nagradno istraživanje eksponata iz fundusa i dokumentacije MGR-a.

Prirodoslovni muzej Rijeka

Bila je sazvana tiskovna konferencija na kojoj je javnost upoznata s WEB stranicama muzeja. Muzej od 1997. god. kompjuterski inventarizira muzejske predmete u programu Access-PMR. Planira se uvođenje kompjutorske tehnologije s multimedijalnim sadržajima i u izložbene prostore. Za stalnu izložbu "Morski psi i raže" izrađen je CD-ROM s video sekvencama, crtežima, a do informacija se dolazi dodiranjem ekrana (touch screen). O uspješnosti ovog koncepta svjedoči interes posjetilaca koje je izložba privukla – njih 7000.

Na Dan muzeja Muzej je bio otvoren od 9 do 19 sati a posjetiteljima je već prema iskazanom interesu pruženo vodstvo kroz stalni postav i uvid u kompjutersko vođenje zbirke i cjelokupni rad Muzeja.

Muzej Slavonije Osijek

Na Dan muzeja:

- Održan je glazbeni koncert u Lapidariju rimskih kamenih spomenika
- Prezentirane su stranice s kojima je Muzej Slavonije predstavljen u sklopu projekta "Umjetnine Hrvatske na Internetu".
- Od 21. do 23. svibnja u Muzeju je održan susret povijesnih grupa osnovnih i srednjih škola Osječko-baranjske županije.
- Posjetitelji su mogli pogledati izložbu: "Blago Muzeja Slavonije", koja je postavljena u povodu obilježavanja 120 godina kontinuiranog djelovanja Muzeja.

Muzej grada Iloka

Muzej je u posebnoj situaciji s obzirom na to da se dvorac Odescalchi, u kojem se nalazi, obnavlja.

- Učenicima je održano izlaganje o potrebi čuvanja kulturnog naslijeđa.
- 15. svibnja 1998. otvorena je izložba: Kazališni plakat (uz "Festival glumca" u Županiji vukovarsko srijemskoj)
- Od 22. do 24. svibnja radila je likovna radionica RABRA iz Vrbanje. Dana 22. svibnja otvorena je retrospektivna izložba dosadašnjih saziva.

Zavičajni muzej Ogulin

Dana 18. svibnja otvorena je stalna izložba radova akad. slikara Strjepana Galetića – radi se o donaciji slikara Zavičajnome muzeju.

Muzeji Hrvatskog zagorja, Muzej evolucije i nalazište pračovjeka Hušnjakovo, Krapina

Na Dan muzeja posjetiocima su, uz stručna vodstva, prezentirane video i dija projekcije. O Danu muzeja govorilo se na radiju (radio "Hrvatsko zagorje" i "Kaj"). Objavljen je članak u informativnoj brošuri Krapinsko-zagorske županije: Kam da se pojde...

22. svibnja otvorena je izložba: Radoboj – Rudno blago i nalazište fosila

Galerija grada Krapine

Galerija je organizirala akciju: "Slikamo svoj grad". Nakon razgledanja Muzeja Ljudevita Gaja i izložbe slika R. Patera, djeca su u prostorijama galerije slikala svoj grad i motive iz muzeja i s izložbe u različitim tehnikama. Akciji su se odazvale OŠ "August Cesarec" i Srednja škola Krapina. Radovi učenika izloženi su potom u prostorima Narodnog sveučilišta. Akciju su pratili Radio Hrvatsko zagorje Krapina, Večernji list, HRT.

Gradski muzej Križevci

- Dana 14. svibnja promoviran je vodič kroz zbirke muzeja.
- Od 23. travnja do 22. svibnja trajala je izložba: Tradicijsko tekstilno rukotvorstvo Koprivničko-križevačke županije.
- Muzej je organizirao tečaj osposobljavanja mladih vodiča (osnovaca i srednjoškolaca) po kulturnoj baštini Križevaca. Tečaj je trajao od 4. do 11. svibnja, a pohađalo ga je 60-ak polaznika.

Zavičajni muzej Slatina

Zgrada Zavičajnog muzeja – dvorac Drašković je oštećen u ratu. Zbog toga se organizirao razgovor o zaštiti dvorca i preostalih objekata spomeničke arhitekture u Slatini, s namjerom rješavanja pitanja smještaja stalnog postava Slatinskog muzeja.